

Danube Floodplain

Az árvíz kockázat csökkentése a Duna-vízgyűjtőn lévő árterületek helyreállításának vizsgálatával

A Danube Floodplain projektről

A Danube Floodplain projekt célja az árvíz kockázat csökkentése az árterületek helyreállításával a Duna és mellékfolyói mentén.

A projekt 10 ország és 22 szervezet szakértőinek bevonásával valósul meg. A projekt fő célcsoportjai a minisztériumok, hatóságok, szakemberek és más érdekelt felek.

A projekt időtartama: 2018. 06. – 2020. 11.

A projekt a Duna Transznacionális Programból, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával, az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával valósul meg.

A cél

Az országok közötti vízgazdálkodási együttműködés fejlesztése és az árvíz kockázat mérséklése a biodiverzitás megőrzését elősegítő hatások maximalizálásával.

Várható hatások

Az ismeretek bővülése a Duna-vízgyűjtőn egy olyan vízgazdálkodási gyakorlatról, mely az ökoszisztémák, a társadalom, a gazdaság és az árvízvédelem számára is előnyökkel jár.

Eredmények

- *Duna-vízgyűjtő szintű ártér-helyreállítási és -megőrzési kézikönyv, mely elsősorban szakemberek számára készül;*
- *Stratégiai útmutató a Duna-vízgyűjtő fenntartható árvízkezeléséhez, mely a kézikönyv leglényegesebb pontjait foglalja össze a szélesebb közönség számára; és*
- *Duna-vízgyűjtő szintű terv, mely az elfogadott lépéseket tartalmazza, így a jövőbeli ártérfejlesztési projektek megvalósításához nyújt támogatást.*

A Duna

- Európa második leghosszabb folyója (2850 km); vízgyűjtő területe 19 országot érint és 81 millió ember életére van hatással;
- vízgyűjtő területe 801 500 km²;
- vizesélőhelyeinek és árterületeinek 80%-át elvesztette a 19. század közepe óta; és
- árterületeinek elvesztése miatt a folyó természetes öntisztító képessége jelentősen lecsökkent.

A Duna vízgyűjtő területe

- 5000 állat- és 2000 növényfajnak ad otthont;
- körülbelül 20 millió ember számára biztosít ivóvizet;
- számos ökoszisztéma-szolgáltatást nyújt, beleértve a biológiai sokféleség megőrzését, a víztisztítást, az árvízvédelmet, a jó állapotú horgászterületeket és a turizmust;
- fontos szállítási- és közlekedési útvonal;
- központi szerepet tölt be a rekreációban és a turizmusban – jelentős gazdasági lendületet adva a vízparti területeknek; emellett
- földhasználata rendkívül változatos; mezőgazdasági tevékenységek, erdőgazdálkodás, bányászat, természetes területek, települések és ipari tevékenységek széles skáláját fedi le.

Az árterek értéke

Az árterek értékes élőhelyek, különösen a madarak számára, mivel vándorlási útvonalat és fészkelő helyet biztosítanak számukra.

Fontos szerepet játszanak az árvizek levezetésében, mivel képesek tárolni az árvízi víztömeg egy részét, valamint kedvezően hatnak a főmeder és a bővített hullámtér közti vízszállítás eloszlására árvizek idején.

Az árvíz természetes jelenség, azonban katasztrofális méreteket is ölthet. Hatalmas károkat okozhat – különösen azokon a helyeken, ahol a természetes ártereket elválasztották a folyótól.

Az éghajlatváltozás következményeként egyre súlyosabbá és gyakoribbá váló árvizekkel együtt azok negatív hatásainak fokozódása várható Európa-szerte. Az egyre többször előforduló természeti csapások sokkal sebezhetőbbé teszik a társadalmat a klímaváltozás következményeivel szemben.

436
milliárd
euró

1980 és 2016 között az Európai Gazdasági Térség (EGT) területén jelentett összes – időjárással és éghajlattal összefüggő szélsőséges jelenségek okozta – gazdasági kár kb. 436 milliárd eurót (2016-os euró árfolyamon) ért el (EGT Jelentés, 2017).

Számos tanulmány jutott már arra a következtetésre, hogy a szántóföldi és intenzív mezőgazdasággal szemben az emberek és az ökoszisztéma számára is nagyobb előnyökkel jár, ha az ártereket természetesen kezeljük.

Az árvizek hatásának csökkentéséhez és a dinamikus vízi ökoszisztémák megőrzéséhez fenntarthatóbb, természetközeli megoldásokra van szükség.

A vízgyűjtő szintű, természetes vízmegtartó megoldások lehetővé teszik az árvizek és aszályok hatásának enyhítését. Az árvízcsúcsok csökkentésének egyik módszere a víz visszatartás. Ez kedvező a vegetáció és a talajvíz pótlódása, valamint az emberek vízfelhasználása (például mezőgazdasági célokra) szempontjából is.

Az árterületek helyreállítását célzó természetes módszerek segíthetnek

- az árvízvédelem, valamint a gazdasági és ökológiai előnyök integrálásában;
- az árterek kezelési és használati lehetőségeinek szélesítésében;
- a terület fenntartható turizmus számára való vonzóbbá tételében;
- az élőhelyek és a fajok sokféleségének növelésében;
- a szélsőséges időjárási jelenségek hatásának enyhítésében;
- a meder süllyedésének megelőzésében; illetve
- a megfelelő vízminőség elérésében.

A projekt keretében olyan árterületeket és beavatkozásokat választanak ki a Duna és mellékfolyói mentén, melyek ökológiai és árvízvédelmi szempontból a legkedvezőbb feltételeket egyesítik.

A Duna és mellékfolyói mentén, öt előre kiválasztott mintaterületen megvalósíthatósági vizsgálatokra kerül sor. A mérések eredményeit kiértékelik, és új árvíz kockázat-kezelési módszereket dolgoznak ki, elősegítve az ökoszisztéma és a társadalom szempontjából lehető legjobb beavatkozások alkalmazását.

A Danube Floodplain projekt mintaterületei

